

HRVATSKI *glasnik*

XXXV. godina, 20. broj

15. svibnja 2025.

cijena 300 Ft

Sjednica Odbora za hrvatsku manjinu
3. stranica

17. sjednica Međuvladina mješovitog
odбора
4. stranica

Narodnosni sportski vikend
5. stranica

„Čovjek je muško ili žensko. Majka je žena, otac je muškarac.”

Zar to nije svima oduvijek jasno? Dokle smo stigli kad se takva odredba mora unijeti u Temeljni zakon? Iako se na prvi pogled može činiti smiješnim, danas je to postalo ozbiljno pitanje.

Opća deklaracija o pravima čovjeka sadržava odredbu o pravu punoljetnih muškaraca i žena da sklope brak i time osnuju obitelj, koja se štiti kao temeljna društvena zajednica. Obitelj je osnovna društvena jedinica, zasnovana na zajedničkom životu užeg kruga krvnih srodnika u kojoj se sjedinjuju biološko-reproduktivne, ekonomske i odgojne funkcije. Obitelj je prirodna i osnovna jedinica društva, barem prema tradicionalnom gledanju. Neke funkcije koje je nekad tradicionalno obavljala obitelj preuzele su državne ustanove, odgojno-obrazovne, vrtići i škole, starački domovi te razne druge ustanove za socijalnu skrb. U našem su slučaju i usvajanje ili učenje hrvatskoga jezika preuzeli vrtić i škola...

Nažalost, u svijetu se širi, a često i nameće ambivalentan odnos prema braku i obitelji, feministički i LGBT pogled, istospolni brakovi... Mađarska je na to odgovorila izmjenom Temelnog zakona, konkretno stavka 1., članka L, kojim se ističe: „Mađarska štiti instituciju braka između jednog muškarca i jedne žene, kao na temelju dobrovoljne odluke uspostavljenju životnu zajednicu, i obitelj kao temelj opstanka naroda. Osnova je obiteljskog odnosa brak, odnosno odnos roditelj – dijete. Čovjek je muško ili žensko. Majka je žena, otac je muškarac.”

Sredinom mjeseca, točnije 15. svibnja, obilježavamo Međunarodni dan obitelji koji je proglašen rezolucijom Opće skupštine UN-a 23. rujna 1993., a obilježava se od 1994. godine. Prigoda je to da se više posvetimo obitelji, ali i da ukažemo na njezinu važnost u društvu, pa i u našoj hrvatskoj, narodnosnoj zajednici. Svjesni smo koliko je ona važna u očuvanju našeg identiteta, njegovanju našeg materinskog jezika, kulture, tradicije i običaja. Kao takva ona nas povezuje s našom širom hrvatskom zajednicom. Zalog je našeg opstanka, naše budućnosti.

S. B.

GLASNIKOV TJEDAN

„Sporazumom su kao okvir bili predviđeni različiti oblici suradnje te zadatci koji se mogu nadopunjavati i proširivati u interesu obiju zemalja i manjinskih zajednica – Hrvata u Mađarskoj i Mađara u Hrvatskoj.”

U Osijeku je 5. travnja 1995. godine, prije trideset godina, potpisan sporazum o uzajamnoj zaštiti manjina između Republike Hrvatske i Republike Mađarske. Sporazum su potpisali Mate Granić, tadašnji potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske i ministar vanjskih poslova, te László Kovács, tadašnji ministar vanjskih poslova Republike Mađarske. U delegaciji s mađarske strane bio je i tadašnji glavni i odgovorni urednik Hrvatskoga glasnika Ladislav Gujaš, koji je za tjednik Hrvata u Mađarskoj napisao izvješće s toga događaja. Kako je naveo, u pripremi sporazuma sudjelovali su i stručnjaci, uključujući predstavnike Hrvata u Mađarskoj. Sporazum je potpisan tri dana prije nego što su u Mađarskom parlamentu uručene vjerodajnice zastupnicima buduće prve Zemaljske hrvatske manjinske samouprave, izabranima na skupu elektora 1. travnja 1995. – njih 51.

Sporazumom su kao okvir bili predviđeni različiti oblici suradnje te zadatci koji se mogu nadopunjavati i proširivati u interesu obiju zemalja i manjinskih zajednica – Hrvata u Mađarskoj i Mađara u Hrvatskoj. U sporazumu je istaknuto da su manjine sudbina srednje Europe te da ih možemo doživljavati kao bogatstvo ili kao problem. Dvije su se strane u Osijeku složile da su manjine bogatstvo – mostovi koji će povezivati Republiku Hrvatsku i Republiku Mađarsku. U sam sporazum ugrađeni su svi bitni elementi zaštite manjina kao i dokumenti Ujedinjenih naroda.

Sporazumom je predviđeno i osnivanje mješovitog odbora – tada nazvanog komisijom – u kojem će mjesto imati i predstavnici Hrvata u Mađarskoj i predstavnici Mađara u Hrvatskoj, s ciljem nadzora, ali i operativnog

sudjelovanja u provedbi predviđenih zadataka i preporuka.

Obje su strane zaključile da su bilateralni odnosi uzorni te da imaju veliku važnost u ostvarenju zajedničkog cilja – europske integracije. Naglašeno je kako je, uz odredbe potpisanog sporazuma, iznimno važno graditi veze na kulturnom i gospodarskom planu te da je u zajedničkom interesu obiju strana povratak prognanika iz Republike Hrvatske koji su utočište našli u Mađarskoj u njihove domove. Zaključeno je kako je važno da se što prije integriraju dijelovi hrvatskog teritorija – tzv. teritoriji Krajine – koji su tad bili pod srpskom okupacijom. Mađarski je ministar naglasio da je jedan od najvažnijih zadataka izgradnja školskog sustava koji će svakomu omogućiti školovanje na vlastitom materinskom jeziku.

Također je istaknuto da je nužno da obje manjine imaju pristup informacijama na svojem jeziku, kako uz pisani tjednik tako i preko elektroničkih medija, te da je važan vjerski život i sudjelovanje manjina u različitim sferama upravljanja.

Potpisani sporazum predstavljao je prekretnicu u odnosima dviju zemalja. U narednim desetljećima stvoren je čvrst pravni i politički okvir za hrvatsku zajednicu u Mađarskoj i mađarsku zajednicu u Hrvatskoj. Sporazum nije ostao tek puki dokument, postao je živi okvir dinamične suradnje koja se neprestano razvija.

Nakon potpisivanja sporazuma utemeljen je Mađarsko-hrvatski mješoviti odbor za manjine. Preporuke odbora redovito se uključuju u nacionalne pravne sustave obiju država, čime se osigurava to da manjinska prava ne ostanu samo obećanja, nego da postanu i stvarnost. Branka Pavić Blažetin

HRVATSKI glasnik

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

Sjednica Odbora za hrvatsku manjinu: Zajedništvo i izazovi Hrvata izvan domovine

U mjestu Lendava u Sloveniji od 11. do 13. travnja održana je sjednica Odbora za hrvatsku nacionalnu manjinu na kojoj su sudjelovali predstavnici hrvatske nacionalne manjine iz šest od 12 država iz kojih Hrvati imaju svoje predstavnike. Riječ je o savjetodavnom tijelu Vlade Republike Hrvatske koje pruža potporu Vladi u osmišljavanju i provedbi politike, aktivnosti i programa prema Hrvatima izvan Republike Hrvatske. Ovo je četvrti sastanak tijekom četverogodišnjeg mandata, prije toga sjednice su se održale u Pečuhu, Bratislavi i Subotici. Ovo je jedini odbor koji se sastajao mimo Savjeta Vlade, koji organizira Središnji državni ured za Hrvate izvan RH.

Kako je istaknuo Stanko Horvat, predsjednik Odbora za hrvatsku nacionalnu manjinu, ovakvi su susreti iznimno važni u smislu razmjene iskustava i kontinuiranog djelovanja.

„Ovakvi su susreti važni iz dva razloga. Prvo, kako bismo imali kontinuitet u našem djelovanju, jer ovaj Savjet postoji već 12 godina pri Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Drugo, kako bismo se međusobno osnažili i vidjeli što možemo poboljšati. Možda to nisu najvažnije stvari, ali je svakako vrlo bitno da se povezujemo, negujemo prijateljstva, jer u dobrom ozračju lakše funkcioniramo“, rekao je Horvat.

Iznjedrena su četiri zajednička prijedloga

Govoreći o izazovima s kojima se hrvatska manjina suočava u regiji, Horvat je istaknuo da situacija varira od države do države, ali da je važno da Savjet dođe do jedinstvenog stajališta.

Domaćin u Lendavi bio je Đanino Kutnjak

„Mislim da su izazovi različiti. Ako gledamo Srbiju i Crnu Goru, ondje smo više politički angažirani. U drugim zemljama, poput Mađarske, Austrije i Slovačke, to je ponajprije područje kulture. Tu je važno ču-

Sudionici susreta

vati i njegovati jezik. U Makedoniji smo, primjerice, relativno nova manjina, dok smo u Mađarskoj prisutni već tisuću godina. Dakle, problematika je vrlo široka i potrebno ju je objediniti pod jedan zajednički okvir i stav kako bismo se mogli usuglasiti o najvažnijim pitanjima. To nije uvijek lako jer dolazimo s različitih stajališta, ali mislim da nam je to danas ipak uspjelo“, poručio je Horvat.

Prema riječima Ivana Gugana, predsjednika Savjeta Vlade RH za Hrvate izvan Republike Hrvatske, susret u Lendavi iznjedrio je četiri zajednička prijedloga koja su aktualna za sve zajednice Hrvata u odnosu prema matičnoj državi.

„Na prvom mjestu, da se osiguraju prostori za krovne organizacije – to je opći problem. Možda dvije ili tri zajednice imaju takve prostore osigurane. Također, teško je očekivati da ljudi sve to rade isključivo iz entuzijazma, bilo bi dobro da se proces profesionalizira, odnosno da se pronađu sredstva za rad zaposlenih. Treće, da se osiguraju sredstva za unaprjeđenje rada tih krovnih institucija u pojedinim zemljama. Vjerojatno možemo reći da se hrvatski jezik dosta gubi, stoga je obrazovanje izuzetno važno – škole i nastava. Možda bi trebalo da nam se iz Hrvatske pošalju učitelji kako bi se osigurala nastava na hrvatskom jeziku“, poručio je Gugan.

Na sjednici su sudjelovali i Milan Bošnjak, savjetnik s posebnim položajem za pitanja hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu, i Vedran Iskra, voditelj službe za pravni položaj, kulturu, obrazovanje i gospodarstvo hrvatske nacionalne manjine pri Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan RH.

Izvor: Hrvatska riječ

17. sjednica Međuvladina mješovitog odbora za zaštitu nacionalnih manjina između Republike Hrvatske i Mađarske

U Zagrebu je 9. travnja 2025. održana 17. sjednica Međuvladina mješovitog odbora za zaštitu nacionalnih manjina između Republike Hrvatske i Mađarske. U godini obilježavanja 30. obljetnice potpisivanja Sporazuma između dviju susjednih država o obostranoj zaštiti nacionalnih manjina i MMO-a, osnovanoga zbog praćenja njegove provedbe, teme ovogodišnje sjednice odnosile su se na ključna manjinska pitanja: pravo na izražavanje, očuvanje i razvijanje nacionalnog, kulturnog, jezičnog i vjerskog identiteta, pravo na održavanje i razvijanje obrazovanja i medija na manjinskom jeziku i pismu te ostvarivanje zastupljenosti predstavnika nacionalnih manjina u predstavničkim i izvršnim tijelima. Razmotrila se i provedba preporuka donesenih na prethodnoj, 16. sjednici, održanoj 7. prosinca 2022. u Budimpešti.

„Hrvatska manjina u Mađarskoj i mađarska manjina u Republici Hrvatskoj uživaju visoku razinu manjinskih prava sukladno najvišim međunarodnim standardima te u europskim okvirima predstavljaju ogledni primjer uspješne i dobre prakse. Rad i djelovanje u okviru ovoga MMO-a jasno pokazuje kako se puno može postići kad se pokaže dobra volja i kad se radi aktivno, vrijedno i usmjereno. Istaknuo bih nekoliko najvažnijih, povijesnih projekata u proteklih desetak godina: od Hrvatskog kazališta u Pečuhu i Medijskoga centra Mađara u Hrvatskoj u

Sudionici sastanka

Ferenc Kalmár i Zvonko Milas

Bilju do Hrvatskoga obrazovnog centra Mate Meršića Miloradića u Sambotelu i Kulturno-prosvjetnoga centra Mađara u Osijeku“, izjavio je državni tajnik Zvonko Milas, koji je uz Ferenc Kalmára, povjerenika ministra vanjskih poslova i trgovine Mađarske za razvoj politike susjedstva i predsjedatelja mađarskog dijela MMO-a, predsjedatelj hrvatskog dijela MMO-a. Dvojica supredsjedatelja istaknula su uvjerenje kako će se usvajanjem kvalitetnih, realnih i izbalansiranih preporuka doprinijeti daljnjem razvijanju

partnerske i učinkovite suradnje na dobrobit dviju manjina i dviju susjednih država.

Državni tajnik Milas u svojem je obraćanju također naglasio višestoljetno hrvatsko-mađarsko prijateljstvo koje je svoje blistave trenutke pokazalo tijekom Domo-vinskoga rata, kad je velikosrpska agresija na Hrvatsku željela pred sobom uništiti sve nesrpsko, pa su tako nastradali i brojni domovi Mađara u istočnoj Hrvatskoj koji su sa svojim susjedima Hrvatima i svima drugima odlučno i hrabro branili i obranili svoje domove i ostvarili svoju slobodu. Mađarska je tad primila brojne izbjeglice iz hrvatskoga Podunavlja, ne samo Mađare. „To iznimno cijenimo i nikad nećemo zaboraviti, a i osobno se sjećam svojih prijatelja Mađara kako su sa mnom slavili veličanstvenu pobjedu u Vojno-redarstvenoj akciji ‘Oluja’, čiju 30. obljetnicu također obilježavamo ove godine.“

U svojem završnom obraćanju državni tajnik Milas posebno je istaknuo kako je cilj Vlade Republike Hrvatske, već niz godina, pružanjem potpore strateškim projektima za Hrvate izvan Republike Hrvatske unaprijediti njihov položaj i kvalitetu života, doprinijeti očuvanju i njegovanju nacionalnog identiteta, hrvatskoga jezika,

kulturnog stvaralaštva i baštine te jačati povezanost Hrvata izvan Republike Hrvatske s Hrvatskom. Za hrvatsku nacionalnu manjinu u Mađarskoj to se trenutačno odnosi na potporu radu Hrvatskoga kazališta i na Multimedijalni muzej Hrvata u Mađarskoj u Pečuhu.

Ferenc Kalmár, povjerenik ministra vanjskih poslova i trgovine Mađarske za razvoj politike susjedstva i predsjedatelj mađarskog dijela MMO-a, osvrnuo se na potpisivanje sporazuma 5. travnja 1995. godine i ukazao na konkretne rezultate. Istaknuo je kako su i sam sporazum, ali i mehanizam prema kojem djeluje, pobudili zanimanje Europe. „Možemo reći da je ovaj temeljni sporazum izdržao test vremena – i danas ga izdržava. Dok u svijetu bilježimo korake unatrag u zaštiti manjina, mi stalno radimo na tome kako olakšati život mađarskoj manjini u Hrvatskoj i hrvatskoj manjini u Mađarskoj“, naglasio je Kalmár. Komisiju MMO-a čini i troje predstavnika Hrvata iz Mađarske, od kojih je dvoje nazočilo sjednici. To su bili glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban. Sljedeća sjednica odbora održat će se 2026. u Mađarskoj.

Branka Pavić Blažetin

IV. NARODNOSNI SPORTSKI VIKEND DONIO DVIJE MEDALJE KRLEŽINOJ GIMNAZIJI

U Sportskom klubu Vasas državni tajnik za odnose s vjerskim i narodnosnim zajednicama Ureda predsjednika vlade Miklós Soltész 21. ožujka svečano je otvorio IV. Narodnosni sportski vikend. Istaknuo je važnost stvaranja novih poznanstava i prijateljstava mladih pripadnika narodnosti preko sporta.

Zlato za Krležine nogometaše

Državni tajnik Miklós Soltész otvorio je sportski vikend

Nakon Nijemaca, Hrvata i Rumunja ove godine domaćini su bili Slovaci te je tromjesečnu organizaciju provela Slovačka državna samouprava na čelu s predsjednikom Erzsébet Hollerné Racsó uz potporu Vlade Mađarske.

Nakon otvorenja uslijedila je već tradicionalna prijateljska utakmica između timova Osoblje Državnog tajništva i voditelji narodnosnih manjina i Gimnazijska reprezentacija.

U programu od 21. do 23. ožujka, čiji je domaćin bio Slovački vrtić, osnovna škola

la, gimnazija i učenički dom, sudjelovali su srednjoškolci iz mađarskih škola koje održavaju narodnosti.

Na dvodnevnom događanju djevojke su se natjecale u odbojci, a mladići u nogometu.

Prvo mjesto u nogometu osvojili su učenici Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže čiji je trener prof. Nikola Ištoković. Drugo mjesto osvojio je Slovački vrtić, osnovna škola, gimnazija i studentski dom, a treće mjesto zauzela je Rumunjska gi-

mnazija, osnovna škola i učenički dom „Nicolae Bălcescu”.

U odbojci treće je mjesto osvojila ekipa Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže čiji je trener prof. Oskar Bolla.

Osim u sportu sudionici su sudjelovali i u drugim programima kao što su tombole i narodnosna plesačnica, a izlet je završio izletom brodom po Dunavu.

Kršul • Foto: Miklós Soltész (Facebook)

Hrvatske pobožnosti, mise i obredi za Uskrs u Bačkoj i Santovu

S obzirom na to da je u tijeku mađarska crkvena godina, u santovačkoj župi svi glavni obredi ove godine bili su na mađarskom, a sporedni – pobožnost križnog puta, Jadikovka proroka Jeremije i ophod Uskrsnuća – na hrvatskom jeziku. U dušnočkoj župi sv. Filipa i Jakova pobožnost križnog puta u korizmi na hrvatskom molila se nedjeljom, a u vazmenom trodnevju na hrvatskom se pjevala i Jadikovka proroka Jeremije. Nakon mnogo godina na Veliki petak obnovljena je i pasija na rackohrvatskom jeziku, između ostalih pjevali su župnik Sabolč Tomašković (Isus) i David Pozsonyi (evanđelist). Po nekadašnjoj tradiciji na drugi dan Uskrsa služeno je misno slavlje na hrvatskom jeziku. U kačmarskoj župi na Cvjetnicu, 13. travnja, molila se dvojezična hrvatsko-mađarska pobožnost križnog puta na Kalvariji u kačmarskom groblju. Rackohrvatska zajednica u Kalači 13. travnja molila je pobožnost križnog puta na Kalvariji u kalačkom groblju.

Postaja križnog puta na kalačkoj Kalvariji

Križni put hrvatske vjerske zajednice na Veliki petak u Santovu

Stipan Balatinac (Juda), Anita Gulyás (sluškinja) i Marijana Gulyás (žena) te članovi crkvenog zbora (kor).

U vazmenom trodnevju svi glavni obredi – misa Večere Gospodnje na Veliki Četvrtak, obred i pasija na Veliki petak – bili su na mađarskom. Sporedni obredi – Jadikovka proroka Jeremije i ophod Uskrsnuća na Veliku subotu – bili su na hrvatskom jeziku. Glavni pjevači Jadikovke proroka Jeremije na hrvatskom jeziku, koja se pjevala na Veliki četvrtak uvečer, na Veliki petak ujutro – poslije križnog puta u 9 sati i na Veliku subotu ujutro u 7 sati, bili su Vesna Velin, Marica Jelić Mandić i Anica Đurić Gorjanac.

Već po više nego stoljetnoj tradiciji, od 1899. godine, u santovačkoj župi izmjenjuju su hrvatske i mađarske crkvene godine i tjedni prema kojima se odvijaju glavni i sporedni obredi, mise i pobožnosti za najveće katoličke blagdane.

Svakog drugog korizmenog petka u župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije i ove se godine molila pobožnost križnog puta na hrvatskom jeziku koju je predvodio santovački župnik Imre Polyák uz kantora Zsolt Siroka i sakristanta Stipu Gorjanca.

Kao i svake godine, na Cvjetnicu su članovi Mješovitog crkvenog zbora santovačkih Hrvata na hrvatskoj misi pjevali Muku Gospodina Isukrsta po Mateju prema molitveniku i pjesmarici „Duhovna radost“ nekadašnjeg dušnočkog župnika Grgura Cserhátija i garskog kantora Antuna Prizslin-

Blagoslov vatre u Dušnoku

gera. Pjevali su Stipa Gorjanac (evanđelist), kantor Zsolt Sirok (Isus), Joza Mandić (Pilat), Matija Mandić (Kajfa), Joso Šibalin (Petar),

Na prvi dan Uskrsa i na Uskrsni ponedjeljak hrvatske mise služile su se po nedjeljnom misnom redu u 11:15.

S. B.

„Lijepo čitanje na hrvatskom jeziku“

U Osnovnoj školi Széchenyi u Mohaču 18. ožujka održano je regionalno natjecanje „Lijepo čitanje na hrvatskom jeziku“ za učenike osnovnih škola u kojima se predaje hrvatski jezik i književnost. Na poziv organizatora odazvale su se škole iz Šeljina i Starina. Ukupno se natjecao 21 učenik u trima kategorijama: 3. i 4. razred, 5. i 6. razred te 7. i 8. razred.

Četveročlani ocjenjivački sud pod predsjedanjem dr. sc. Marije Prakatur Csóka nije imao lak zadatak. Natjecatelji su se natjecali u dva kruga. U prvom su krugu pročitali prethodno pripremljeni tekst, a u drugom krugu tekst koji su prvi put vidjeli.

Prisutne, među njima i ravnateljicu škole, uime organizatora pozdravila je nastavnica Marija Németh. Nakon toga bivši učenik škole Milan Štivić odsvirao je na harmonici splet hrvatskih nota kao uvod u dvosatno natjecanje. Na kraju su svim sudionicima dodijeljene povelje i prigodni darovi te su proglašena prva tri mjesta u svim kategorijama.

Učenici iz Šeljina s učiteljicom

Rezultati natjecanja „Lijepo čitanje na hrvatskom jeziku“

3. i 4. r.

1. Leona Bíró, 3. r., Šeljin
2. Nimród Vince Rácz, 4. r., Mohač
3. Zsófi Marton, 4. r., Mohač

5. i 6. r.

1. Leila Hasanović, 6. r., Mohač
2. Miklós Fábrik, 5. r., Šeljin
3. Levente Lónai, 6. r., Mohač

7. i 8. r.

1. Hermína Kanász, 8. r., Šeljin
2. Rebeka Gyurkovics, 7. r., Šeljin
3. Duje Filaković, 7. r., Mohač

djelovali na natjecanju: Adél Némétvarga (3. r.), Fanni Engelmann (4. r.), Olivér Lénárt (4. r.), Brigitta Hadnygy (4. r.), Benjamin Miklósa (5. r.), Mózes Olivér Lovász (5. r.), Laura Tóth (5. r.), András Miklós Rázsics (6. r.), Katalin Tatai (7. r.), Luca Luzsenszky (8. r.), Balázs Hermanutz (8. r.), Fanni Mester (8. r.).

Natjecanje su podupirali sljedeći sponzori: Mohački obrazovni okrug, Hrvatska samouprava Mohača, Roditeljska zajed-

Četveročlani ocjenjivački sud

Mohačka regionalna osnovna škola Széchenyi, ako se ispune zakonom propisani uvjeti, osigurava nastavu Hrvatskog jezika i književnosti te Narodopisa kao predmeta (5 + 1 sat tjedno) po razredu. Trenutačno se nastava odvija u sedam odjela (1. i 2. razred zajedno) sa 70-ak polaznika od 1. do 8. razreda. S učenicima rade dvije učiteljice: Anita Jandrók Erdélyi i Marija Németh. Prethodno jezično znanje nije preduvjet za upis jer se počinje s osnovama. Hrvatski se poučava pet sati tjedno uz jedan sat Narodopisa tjedno.

Članovi ocjenjivačkog suda Branka Pavić Blažetin, Zoltan Horvat i Vjekoslav Filaković s predsjednicom Marijom Prakatur Csóka podijelili su povelje najboljim kazivačima po kategorijama s njihovim učiteljicama Anitom Jandrók Erdélyi i Marijom Barac. Pohvaljeni su svi učenici i njihovi učitelji te je pozdravljeno ovakvo okupljanje i natjecanje u lijepom čitanju.

Učenici iz Mohača sa svojim učiteljicama

Sa šeljinskim učenicima u Mohaču su bili ravnatelj škole Robert Ronta i učiteljica Rita Bella Ronta, a sa starinskim učenicima učiteljica Ruža Kedves. Uz imena nagrađenih učenika koja smo naveli i ovi su učenici su-

nica škole MTÁI Széchenyi, Hajnalka Kulitác Isgum, Gábor Jaksics, Szilvia Kazinczy, Mirjana Kovács, Adél Marton, gospođa Lajosa Savanya, Gabriella Takács, Bernadett Vincze.

Branka Pavić Blažetin

Predstavljanje knjige Kristine Glavanić „Kazališni život Hrvata u Mađarskoj“

Matica hrvatska u svojem je sjedištu na Strossmayerovu trgu u Zagrebu, u Dvorani Jure Petričevića, 2. travnja 2025. godine u suradnji s Ogrankom Matice hrvatske u Čakovcu, Izdavačkom kućom Szűlföld (Domovina) i Središnjim državnim uredom za Hrvate izvan Republike Hrvatske organizirala predstavljanje knjige „Kazališni život Hrvata u Mađarskoj“ autorice dr. sc. Kristine Glavanić.

Promotori s autoricom knjige Kristinom Glavanić

„Kazališni život Hrvata u Mađarskoj“ objavljena je doktorska disertacija dr. sc. Kristine Glavanić koju je obranila na ELTE-u u Budimpešti. Riječ je o jedinstvenom pregledu djelovanja hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj kroz prizmu kazališne umjetnosti. Autorica ističe kako kazališna djelatnost Hrvata u Mađarskoj znatno doprinosi očuvanju hrvatskoga jezika i identiteta.

Disertacija je izvorno napisana na mađarskom jeziku, dok je knjiga objavljena u nešto izmijenjenom formatu, kao dvojezično izdanje – na mađarskom i hrvatskom jeziku. Autorica je obuhvatila sve regije u kojima žive Hrvati u Mađarskoj, odnosno gdje kazališna kultura još uvijek živi. U svojem istraživanju posebno se osvrnula na kazališne skupine iz Hrvatskog Židana, Koljnofa i Petrova Sela te na rad Hrvatskog kazališta u Pečuhu.

Knjiga je obogaćena tabličnim prikazima i fotografijama te donosi i povijesni pregled kazališne aktivnosti, pružajući tako cjelovitu sliku o kazališnom životu hrvatske zajednice u Mađarskoj tijekom 20. i 21. stoljeća. Autorica je pritom istražila i dotad nedovoljno poznata područja te, nudeći svježe poglede, usmjerila pozornost na usporednu analizu etničkih kazališta – bilo amaterskih ili profesionalnih – koja su djelovala ili još uvijek djeluju u Mađarskoj. „U nadi da će potaknuti i druge stručnjake da krenu tim putem i učine korake prema inkluzivnosti“, stoji u recenziji ove gotovo 400 stranica duge dvojezične knjige.

Uz autoricu Kristinu Glavanić knjigu su predstavili profesor Ivan Pranjić te predsjednik Ogranka Matice hrvatske u Čakovcu Zoran Turk. Obratili su se i Milan Bošnjak iz Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, potpredsjednik Matice hrvatske Damir Zorić, gradonačelnik Murskog Središća Dražen Srpak te Csaba Farkas, predstavnik izdavačke kuće Szűlföld.

Autorica Kristina Glavanić

Posebno zadovoljstvo publici priuštila je kazališna točka amaterske družine iz Petrova Sela, izvedena na mjesnom hrvatskom govoru, čime su dodatno potvrdili da je amatersko hrvatsko kazalište u Mađarskoj itekako živo.

Kristina Glavanić istražila je djelovanje hrvatskih kazališnih amatera i profesionalnog Hrvatskog kazališta u Pečuhu u 20. i 21.

stoljeću. U nedostatku pisanih izvora o radu seoskih kazališnih skupina autorica je provela brojne intervju s njihovim članovima.

Istaknula je kako je hrvatska kazališna djelatnost posebno vrijedna hvale jer doprinosi očuvanju jezika možda i više nego tradicija pjevanja hrvatskih pjesama. Naglasila je i važnu ulogu glumaca, bez kojih nema kazališta, a njihovo je djelovanje ključno za očuvanje hrvatskoga jezika te jačanje kulture i identiteta, kazala je Glavanić na predstavljanju.

Nakon što je knjiga već predstavljena u Sambotelu i Zagrebu, uskoro se očekuje i predstavljanje u Čakovcu. Također je spomenuta mogućnost osnivanja Ogranka Matice hrvatske u Nardi, što bi dodatno učvrstilo ovu vrijednu suradnju.

Branka Pavić Blažetin

TRENUTAK ZA PJESMU

Čistu vodu u stakaoce...

Dost je od ovoga bilo,
Stakaoce se je napunilo,
Tuga i bol se je prelila,
A ja sam to teško primila.

Do ke mjere zna voda curiti?
Do ke mjere znamo suze točiti?
Do ke mjere se dajemo tlačiti?
Do ke mjere se moramo poniziti?

Natočimo čistu vodu u stakaoce,
Da nam se smiri bolno i tužno srce,
Da nam bude dušno spoznanje čisto
I da bude u stakaocu voda pitko.

Ingrid Klemenčić

Dani hrvatskoga jezika u Krleži – Predstavljen „Hrvatski kalendar 2025.“

Od 10. do 14. ožujka u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krleže održani su Dani hrvatskoga jezika. U sklopu programa 12. ožujka predstavljen je Hrvatski kalendar 2025. Kalendar su predstavile njegova urednica Branka Pavić Blažetin i ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrilin.

Promotorice Branka Pavić Blažetin i Timea Šakan-Škrilin

Poduzeće „Croatica“ izdavač je Hrvatskog kalendara od 2001. godine. Govoreći o poduzeću, ravnateljica Croatice posebno je skrenula pozornost na mrežne stranice www.croatica.hu, gdje se nalaze brojne podstranice s različitim sadržajima kao i poveznice na društvene mreže – Facebook Hrvatskog glasnika i Croatice. Također je pozvala učenike i nastavnike da posjete Croatice ako se nađu u Budimpešti.

napisali, to ste upravo vi. Zato smo danas ovdje, da vam predstavimo Hrvatski kalendar, našu izdavačku kuću i tjednik Hrvata u Mađarskoj. Ali i da vas i vaše učitelje pozovemo na suradnju. Suradnju u jačanju zajedničkog cilja – očuvanja hrvatskog jezika, pisma i kulture, u kojemu je svatko od nas podjednako važan. Jer 'jzik je domovina, teritorij, znamen i znak'. A to je i Hrvatski kalendar 2025.“

Branka Pavić Blažetin

MOHAČKI KONCERT PANONSKOG TAMBURAŠKOG ORKESTRA

U organizaciji Hrvatske samouprave grada Mohača u mohačkoj kinodvorani Kossuth 23. ožujka održan je koncert Panonskog tamburaškog orkestra iz Pečuha.

Organizatori su iskreno zahvalili svima koji su im se pridružili na tom predivnom koncertu, a posebno Panonskom tamburaškom orkestru, koji je i na mohačkom koncertu, kao i na svim svojim nastupima, stvorio fantastičnu atmosferu te omogućio zajedničko slavljenje hrvatske kulture uz glazbu.

Na koncertu se okupio velik broj zainteresiranih građana Mohača koji su uživali u nastupu orkestra pod dirigentskom palicom Ivana Draženovića.

S učenicima

Urednica Hrvatskog kalendara 2025. i glavna urednica Hrvatskog glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj, Branka Pavić Blažetin istaknula je:

„Volim reći kako je Hrvatska škola Miroslava Krleže katedrala hrvatskog duha u Mađarskoj. Zašto? Zato što ovu školu pohađa gotovo 400 polaznika – zamislite koliko je to roditelja, baka i djedova, rodbine! U njoj s vama radi sedamdesetak hrvatskih intelektualaca u Mađarskoj. Mi pišemo na hrvatskom jeziku, za Hrvate u Mađarskoj, a ako itko zna čitati i razumjeti ono što smo

Bogatsvo...

Hrvati iz Lukovišća nekih davnih godina

Tri države, jedan jezik

U organizaciji načelnika Narde, Čembe i Murskog Središća, koji su i idejni začetnici programa, počeo je projekt „Tri države, jedan jezik“. Projekt s ciljem zbližavanja gradišćanskih Hrvata iz spomenutih naselja u Austriji i Mađarskoj te Hrvata iz matične zemlje počeo je izletom u Budimpeštu 22. ožujka 2025. godine. Oko 150 Hrvata rano ujutro krenulo je na put iz Sambotela, a nakon dolaska prisustvovali su najprije na svetoj misi (koja je bila većinski na hrvatskom jeziku) u bazilici sv. Stjepana. Misu je predvodio župnik iz Čembe vlč. Branko Kornfeind uz vlč. Zdravka Gašparića.

Na misi je sa suradnicima bio i veleposlanik RH u Mađarskoj dr. sc. Mladen Andrić, koji je zatim na prijateljskom sastanku ugostio gradonačelnika Murskog Središća Dražena Srpaka i njegovu suprugu Ružu Srpak, načelnika Čembe Bernharda Herića, načelnicu Narde dr. Kristinu Glavanić, vlč. Branka Kornfeinda i vlč. Zdravka Gašparića.

Poslijepodne se izlet nastavio posjetom Mađarskom parlamentu, gdje je sudionike dočekaao dopredsjednik Mađarskog parlamenta dr. Csaba Hende.

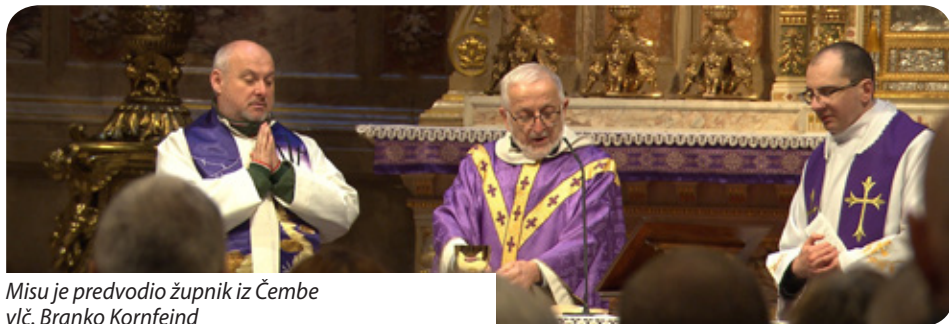
„Prošle godine u rujnu kod nas u Nardi bio je Dan Hrvata i pojavila se ideja da treba napraviti program gdje ne trebamo biti toliko aktivni, nego gdje je u centru pojedinac, da se ljudi druže, imaju vremena za razgovor i da je on na hrvatskom jeziku“, ističe načelnica Narde dr. Kristina Glavanić i dodaje kako je dobro u bazilici čuti hrvatsku riječ i hrvatske pjesme koje su nam potaknule dušu. Dodala je i kako se ostvarila njezina dugogodišnja želja da se Čemba i Mursko Središće pobratime.

Za uspomenu

Narda i Čemba gradišćanskohrvatska su naselja u Mađarskoj i u Austriji. Niz godina postojala je granica između dvaju sela, ali od demokratskih promjena te fizičke barijere više nema. Veza je i tad, kad nije bilo moguće ići preko granice, postojala. Tad su zajedničke korijene mještani čuvali tako da bi se jedanput godišnje susreli točno na

materinski jezik, hrvatska kultura, hrvatska tradicija. Grad Mursko Središće i Narda povezani su više od 30 godina iako su udaljeni više od 100 km. Veza je živa.

Misu je predvodio župnik iz Čembe vlč. Branko Kornfeind

Nakon posjeta Budimpešti, koji je organizirala Općina Narda, u sklopu projekta na jesen će se posjetiti Beč, što će organizirati Općina Čemba. Sljedeće godine planira se izlet u Zagreb koji će omogućiti načelnik Murskog Središća, čiji je načelnik Dražen Srpak, osvrnuvši se na izlet u Budimpeštu, izjavio: „U današnji su posjet pozvani članovi gradskih udruga, gradski vijećnici, predsjednici mjesnih odbora, nagrađeni građani, a sve radi umrežavanja sa svojim sunarodnjacima te pomoći u očuvanju hrvatskog jezika, kulture i običaja.“

S veleposlanikom Mladenom Andrićem

granici. Danas toga više nema. Povezane su rodbine, zajednice, samouprave koje veže hrvatstvo, zajednička prošlost, zajednički

Prepuna crkva

Projekt „Tri države, jedan jezik“ s tri zajednička izleta (Budimpešta, Beč, Zagreb) puno će pomoći u tome da se Hrvati iz različitih krajeva zbliže, da jezične kompetencije postanu bolje te da se novoostvorena prijateljstva i nadalje privatno njeguju jer su prijateljstva živa samo ako kontakt postoji kontinuirano.

Dok su uobičajeni kulturni programi u pojedinim naseljima iznimno važni, ipak nisu usmjereni na pojedince te ne nude mogućnost da sudionici programa provedu cijeli dan zajedno, usmjereni još više na komuniciranje na hrvatskom jeziku, što dodatno potiču Hrvati iz matične zemlje.

Kršul

Židanske zvjezdice na gradišćanskoj turneji

Folklorna skupina „Židanske zvjezdice“ iz Hrvatskog Židana odradila je dvije postaje svoje gradišćanske turneje kojom obilježava desetu obljetnicu postojanja. Tako su 15. ožujka nastupili u Prisiki, a 28. ožujka u Petrovu Selu.

Pozdravljajući okupljene u tamošnjim domovima kulture, voditeljica Židanskih zvjezdica Krisztina Pántos Kovács zahvalila je na pozivu i prilici za nastup, dok je velik broj posjetitelja iskazao dužno poštovanje marljivom desetogodišnjem radu skupine.

Hrvati u Hrvatskom Židanu, Prisiki i Petrovu Selu, naseljima s hrvatskim stanovništvom, suočeni su s brojnim izazovima. Zbog životnih promjena i procesa asimilacije hrvatski jezik među mladima posljednjih godina sve više nestaje. Suočeni s tom stvarnošću, Židanci su shvatili da moraju nešto poduzeti.

Krisztina Pántos Kovács reče: „Što je potrebno djetetu, mladima? Bajka, pjesma, igra, ples. A sve se to može ostvariti u zdravom zajedništvu. Naša djeca i mladi u našoj skupini doživljavaju i proživljavaju svoju pripadnost, čak i ako nismo svi isti, čak i ako smo svi različiti.“

Načelnik Općine Prisika József Kornfeind zahvalio je voditeljici skupine Krisztini Pántos Kovács na predanom radu u oču-

Židanske zvjezdice

vanju hrvatske tradicije. U ime udruge Zviranjak skupinu je pozdravila Eszter Koósz.

Posebnu glazbenu notu prisičkom programu dodali su Prisički dečki, koji su s radošću prihvatili poziv za nastup – čak i oni članovi koji dugo nisu svirali. Ova posebna prilika dala im je novi poticaj da se

ponovno redovito okupljaju i muziciraju. A redovitost će im itekako biti potrebna – udruga Zviranjak ove godine slavi 30. obljetnicu i priprema svečani program koji će se, prema planu, održati početkom studenoga.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Židanske zvjezdice (Facebook)

OBIČAJ VELIKOG TJEDNA

Poznato je da na Veliki četvrtak crkvena zvona „odlaze u Rim“ i ne oglašavaju se sve do Velike subote. Tad započinju dani svetog trodnevlja. Nekad su, kako bi mještani znali koliko je sati, mladići uzimali klepetaljke i čegrtaljke (škrebetaljke, škrgajke) te išli ulicama sela stvarajući buku.

Klepetanje je s vremenom polako nestajalo iz uskrasnih običaja. No u Hrvatskim Šicama taj običaj i dalje živi tijekom svetog trodnevlja. Danas se klepetanje njeguje ponajprije radi očuvanja tradicije.

Tih dana crkvena zvona „šute“, a njihovu ulogu preuzimaju klepetaljke.

Što je zapravo klepetanje i kako izgleda?

U prošlosti su ovaj zadatak uglavnom obavljali ministranti – mladići iz sela – ali poslije, pa tako ni danas, to nije uvjet za „pravo“ na klepetanje. Obično se djeca i mladi u dobi od pet do petnaest godina okupe u malu skupinu (broj sudionika varira), podijele međusobno ulice, dane i termine, a zatim kreću kroz selo kako bi probudili stanovnike, označili vrijeme ručka i kraj dana.

Ministranti iz Hrvatskih Šica 17. travnja 2025. godine

Na Veliki četvrtak i Veliki petak prolaze selom tri puta dnevno: u šest ujutro, u podne i u osam sati navečer, dok na Veliku subotu obilaze selo samo ujutro. Nakon što ispune svoje zadatke, odlaze klepetaljke u mjesnu crkvu, a potom ponovno kreću kroz selo kako bi prikupili zasluženu nagradu za svoj trud.

U stara vremena dječaci su za svoj rad dobivali jaja koja bi poslijepodne prodavali seoskoj trgovini. Tako bi trgovina dobila dobra domaća jaja, a oni bi zaradili nešto džeparca za Uskrs.

Branka Pavić Blažetin • Foto: Hrvatske Šice (Facebook)

Cvjetnica u Martincima – Vuzam u Podravini

Župnik martinačke župe Ilija Ćuzdi na blagdan Cvjetnice posvetio je micice ispred crkve uz pjesmu Ženskog pjevačkog zbora „Korjeni“ te crkvenih pjevača: supružnika Jelke i Béle Keszthelyi, Anikó Solga, Marice Gregurić i drugih te orguljašice Naničke Gujaš. Nakon posvete propupalih grančica u crkvi se služila svečana sveta misa i pjevanje Muke Gospodinove. U martinačku župu pripadaju filijale Novo Selo, Potonja, Brlobaš, Lukovišće i Križevci. Sveta misa Cvjetne nedjelje služena je 12. travnja u Potonji, Novom Selu i Brlobašu.

Pjevači sa župnikom Ilijom Ćuzdijem

Okupljeni vjernici

Blagoslov grančica

Na Veliki četvrtak sveta misa u martinačkoj crkvi bila je u 19 sati. Na Veliki petak molitva križnog puta bila je u 15 sati, a pjevanje Muke Gospodinove u 15:30. Vuzmeno bdjenje sa svetom misom bilo je na Veliku subotu u 19 sati. Blagoslov vuzmene hrane održan je na Uskrs u 7:30, a svečana sveta misa u 11 sati. Na Vuzmeni ponedjeljak s početkom u 8 sati služena je svečana sveta misa na hrvatskom jeziku.

Na Uskrs, 20. travnja, blagoslov vuzmene hrane i sveta misa u Križevcima bili su u 8 sati. U Novom Selu blagoslov vuzmene hrane bio je u 6:30, a sveta misa u 12:30. U Lukovišću je blagoslov hrane počeo u 6:45, a svečana uskrsna misa u 9:30. U Brlobašu je blagoslov vuzmene hrane bio u 7:00, a sveta misa u 10:15. U Potonji su sveta misa i blagoslov vuzmene hrane na Uskrs počeli u 8:45.

Branka Pavić Blažetin • Foto: Emma

HRVATSKI KONCERT U ŽELJEZNU

U subotu 12. travnja Kemljanci su jednim autobusom punim hrvatskih pjevača iz Kemlje i Óvára posjetili Eisenstadt (Željezno), gdje je u franjevačkoj crkvi održan koncert koji je predvodio Ivo Šeparović, voditelj hrvatskog zbora „Pax et bonum“, s osam članova zbora – među kojima je bila i Edina Stipkovits iz Kimle – te orkestrom. Humanitarni koncert organiziran je u spomen na dvoje članova zbora i jednog pomoćnika koji su iznenada preminuli prošle godine. Na događanju je sudjelovao i biskup Željezanske biskupije Egidije Živković, koji je uskrsne želje publici uputio na tri jezika.

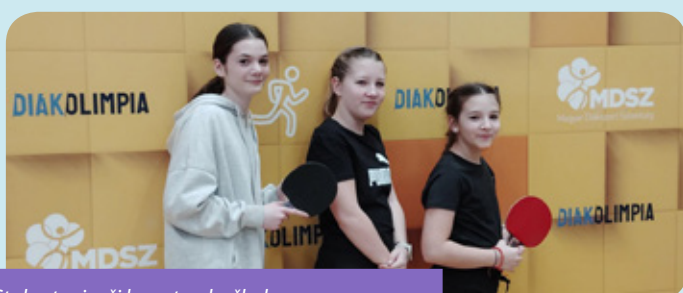
Osim što je bio posvećen sjećanju, koncert je publici pružio duhovnu obnovu i poticaj za korizmeno razmišljanje. Biskup je istaknuo kako je i sam planirao zblížiti Hrvate koji žive u zapadnoj Mađarskoj, Slovačkoj i austrijskom Gradišću – što je zbor već uspio ostvariti. Zbor broji više od 100 članova i održao je koncert i u Zagrebu. Za potrebe proba hrvatskih sudionika iz Mađarske osigurava se prostor u Kemlji, gdje dolaze i članovi zbora iz Bizonje, Starog Grada i Koljnofa.

Mala stranica

IZ ŽIVOTA NAŠIH ŠKOLA

IZVRSNI STOLNOTENISAČI

Stolnotenisači keresturske škole

U hrvatskoj Osnovnoj školi Nikole Zrinskoga posebno se poštuje sport. Učenici svaki tjedan imaju trčanje u prirodu, trenira se i stolni tenis, nogomet. Stolnotenisači posljednjih godina dopijevaju na Državnu učeničku olimpijadu, a tako je bilo i ove školske godine. Dvije ekipe keresturske škole plasirale su se na Državnu učeničku olimpijadu koja je održana u Kiskunfélegyházi. Jedna od ekipa keresturske škole u svojoj kategoriji na finalu Državne učeničke olimpijade završila je na 8. mjestu. Članice ekipe bile su Kamilla Kunecz, Boglárka Somogyi i Szofi Deák. Druga ekipa nije se uspjela plasirati u finale iako se hrabro borila, međutim sam dolazak na olimpijadu velik je uspjeh. Najbolja igračica ekipe bila je Maja Vargović. Učenica 8. razreda Regina Deák završila je na 4. mjestu u svojoj skupini.

ŠALJIVE IGRE NA SATU TJELESNOG ODGOJA

Na satu tjelovježbe uvijek je veselo

Hrvatsko-mađarska dvojezična osnovna škola Géze Kissa u Močaču posebno se brine o zdravlju svojih učenika. Budući da djeca mnogo sjede u učionicama, škola za njih u suradnji s Institutom za djecu s posebnim potrebama organizira šaljive tjelesne vježbe na kojima se posvećuje posebna pozornost pravilnom držanju tijela i razgibavanju. Učiteljica terapeutkinja iz instituta Vanessza Laura Péntek održava vrlo vesele tjelesne vježbe na kojima sudjeluju učenici 3. i 4. razreda.

Pokrenimo se na Svjetski dan kretanja

Radi očuvanja i poboljšanja zdravlja Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) utemeljila je Svjetski dan kretanja jer moderan način života dovodi do sve manje tjelesnih aktivnosti. Svakodnevno se suočavamo s tim i u školskim ustanovama i na radnom mjestu, a često se i zabavljamo u sjedećem položaju (igre na računalu, gledanje filmova itd.). Prema istraživanjima osobe koje su fizički aktivne žive u prosjeku sedam godina dulje od neaktivnih i pretilih. Još je važnije da je to sedam zdravih godina! Tjelesna aktivnost ima trenutačne i dugoročne zdravstvene koristi. Da biste održali zdravlje i smanjili rizik od zdravstvenih problema, liječnici preporučuju najmanje 30 minuta tjelesne aktivnosti umjerenog intenziteta pet puta tjedno, a idealno svaki dan. Pokušajte naći vremena za redovite energične vježbe kako biste ostvarili dodatne blagodati za zdravlje i kondiciju. Odlučite se svaki tjedan na dva do pet sati tjelesne aktivnosti umjerenog intenziteta ili jedan do dva sata snažne fizičke aktivnosti ili ekvivalentne kombinacije umjerenih i energičnih aktivnosti. Vježbe koje povećavaju snagu mišića poželjno je raditi dva puta tjedno jer također povećavaju sposobnost za obavljanje drugih fizičkih zadataka te vrlo brzo daju pozitivne rezultate.

ZNATE LI ŠTO SE DOGAĐA VAŠEM TIJELU KAD SE KREĆETE?

- ▶ Vježbanje potiče otpuštanje molekula u proces cirkulacije i pritom podupire koncept da su proteini koji signaliziraju tkivo važni posrednici u prilagodbi vježbanju.
- ▶ Dokazano je kako kretanje ublažava bol te djeluje anksiolitički. Naime, za vrijeme tjelesne aktivnosti mozak oslobađa endorfin odnosno enzim koji ima analgetičko i anksiolitičko djelovanje. Zato se nakon kvalitetnog treninga čovjek osjeća euforično i opušteno, dok umjereno kretanje potiče i kvalitetno zadovoljstvo.
- ▶ Tjelesna aktivnost poboljšava dotok krvi u mozak, što pomaže mozgu da bolje funkcionira, posebno kad je riječ o pamćenju. Proces sagorijevanja kalorija doslovno stvara energiju koja vam pomaže da ugodno i s dobrim osjećajem provedete ostatak dana.
- ▶ Ljudi koji vježbaju najmanje 30 minuta dnevno imali su 65 % kvalitetniji san od onih koji to nisu učinili. S obzirom na činjenicu da je dobar san presudan za zdravlje, a da ne spominjemo sjajan način gubitka kilograma, a da pritom ništa ne radite, vježbanje i spavanje dio su „wellness ciklusa“.

SJETI ME SE

U Hrvatskom kazalištu Pečuh 14. ožujka premijerno je izvedena predstava „Sjeti me se“, nastala na tekst autora Jana Sobriea u režiji Damira Mađarića. Jan Sobrie flamanski je autor. U Hrvatskoj je igran njegov tekst „Zašuti“, a predstava „Sjeti me se“ – nastala je u koprodukciji Kazališta Virovitica i Hrvatskog kazališta Pečuh – igra drugi njegov tekst, „Sjeti me se“. Virovitička je premijera održana 4. travnja 2025. godine.

O predstavi: „Leti li nebom sto crnih ptica i pojavi li se odjednom jedna bijela, crne će je napasti i otjerati. Tako je s Mirom, ona je izolirana, ponižavana, jer je drugačija i ne uklapa se. Osim toga ima i tjelesnu manu. Stalno je na meti Cedrica, nasilnika koji joj ukrade dnevnik, šikanira i na kraju se dogodi tragedija u kojoj Mira izgubi pamćenje. Mira traga za svojim izgubljenim sjećanjem, Cedric pokušava pobjeći od svoje odgovornosti i kraj je... Saznat ćete.“

U predstavi igraju Dejan Fajfer (Cedric De Winne), Vanja Čiča (Katrín), Monika Duvnjak (Mira Vandewiele), Matea Bublić (Febe), Maja Lučić (Verona).

Scenografkinja je Marta Crnobrnja, kostimografkinja Marija Šarić Ban, glazbu potpisuju Gordana i Miroslav Evačić, koreografiju Maja Lučić i Matea Bublić, dok je asistent redatelja Đula Beri.

Za Hrvatski glasnik glumac Dejan Fajfer izjavio je: „Ova predstava u sebi nosi više slojeva. Priča je to o tome kako je biti drugačiji. I kako je to ne biti prihvaćen jer si drukčiji. Priča je to o ugnjetavanju djevojke koja ima fizičku manu. O surovosti. O mobingu. Priča je i kritika školstva i društva. Ali i priča je ovo i o tome kako sami biramo svoj put i život. Svako jutro kad ustanemo. Biramo dobro ili zlo. I s tim moramo živjeti. A vrijeme ide. I sve se događa upravo onda i onako kako treba.“

Jan Sobrie rođen je 1979. godine u Gentu, Belgija. Studirao je glumu na Kraljevskom institutu za kazalište, film i zvuk u Bruxellesu. Od diplomiranja 2002. godine radi kao glumac i redatelj te piše dramske komade u kojima i sam nastupa.

Branka Pavić Blažetin

„Hrvatski kalendar 2025.“ predstavljen u Pomurju

U Hrvatskom kulturno-prosvjetnom zavodu „Stipan Blažetin“ u Serdahelu 3. travnja predstavljen je Hrvatski kalendar 2025. Na promociji je okupljene uime domaćina pozdravila ravnateljica Hrvatskog zavoda Zorica Prosenjak Matola, a kalendar su preporučile ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrlin, glavna urednica kalendara Branka Pavić Blažetin i novinarka Bernadeta Blažetin. Hrvatski kalendar i ove godine nudi zanimljivo štivo o političkom, društvenom i vjerskom životu odnosno o baštini Hrvata. Nudi i portrete o zanimljivim osobama, pjesme, prekrasne fotografije hrvatskih narodnih nošnja i druge zanimljivosti. Na predstavljanju su se okupili gosti iz raznih hrvatskih pomurskih naselja, a prezentaciju su kulturnim programom obogatili tamburaši TS-a „Pomurske žice“, učenik serdahelske osnovne škole Dávid Baranyai i autor pjesme „Na našem vrtu“ Tibor Mihovič.

Kalendar su predstavile ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrlin, glavna urednica Branka Pavić Blažetin i novinarka Bernadeta Blažetin

„Hrvatski kalendar 2025.“ od objavljivanja putuje po hrvatskim regijama kako bi se jedno od Croatičinih najistaknutijih izdanja predstavilo u svim hrvatskim regijama. „Važno nam je da naša izdanja budu predstavljena u raznim regijama jer se na takvim susretima produbljuju veze s čitateljima. Osobni kontakti vrlo su bitni i vjerujem da će s njima rasti interes za našim izdanjima – s kojima negujemo hrvatski jezik i kulturu“, rekla je ravnateljica Croatice. Ravnateljica je predstavila i druga izdanja koja su objavljena u nakladi Croatice: „Novele“ Mirka Čurića, „Pjevajte Gospodinu“ (red mise i crkvene pjesme), slikovnice za djecu, pretisak prve hrvatske slikovnice „Mala Biblija u slikama“. Dodala je da je upravo iz tiska izašla peta

knjiga Josipa Mihovića, koja će uskoro biti predstavljena, a u pripremi je zbirka dječje poezije Katarine Gubinski Takač. Također za djecu bit će namijenjena slikovnica na temu 1100. obljetnice Hrvatskog Kraljevstva.

Dok su Croatičina izdanja samo informativno predstavljena, o Hrvatskom kalendaru 2025. govorilo se detaljnije. Urednica je u svojem uvodnom govoru naglasila kako je „Hrvatski kalendar 2025.“ najtiražnije godišnje izdanje nakladničke kuće Croatia. Tijekom uređivanja trebaju se uzimati u obzir brojni čimbenici tako da kalendar obuhvati što više tema koje se tiču hrvatske zajednice, da budu zastupljeni napisi iz svih hrvatskih regija te da svi naraštaji nađu štivo za sebe.

Razgovor s publikom

„Nastojimo udovoljiti našim čitateljima, koji su pripadnici različitih skupina. Neki od njih govore i svojim mjesnim idiomom, a također znamo da su različitih uzrasta – od osnovne škole do starijih ljudi. Ujedno su različiti zvanja, političkih opredjeljenja, vjernici... Dakle svemu tomu udovoljiti nije lako, ali se s našim skromnim ljudskim resursima trudimo. Kalendar radi uredništvo Hrvatskog glasnika te imamo nekoliko tekstova koje dobijemo sa strane“, rekla je glavna urednica kalendara Branka Pavić Blažetin.

Hrvatski kalendar na 220 stranica nudi mnoštvo zanimljivih napisa od već poznatog kalendarija preko književnih ostvarenja, portreta, tema iz hrvatske baštine, vjere, do tekstova za djecu i predstavljanja hrvatskih knjiga. Urednica je privukla pozornost na poglavlje povezano s prošlogodišnjim narodnosnim izborima. U tom poglavlju navedene su sve utemeljene hrvatske samouprave s točnim imenima svih zastupnika od mjesnih i županijskih do državne samouprave. Poglavlje „S vrha pera“ autorski su radovi koji su prvi put objavljeni na stranicama kalendara, a u poglavlju „Ljudi i krajevi“ mogu se čitati portreti o osobama. Na predstavljanju u Pomurju posebno su istaknuti napisi koji se povezuju s tom regijom: pjesma Tibora Mihovića „Na našem vrtu“ na kajkavskom narječju (koju je autor i recitirao), portreti o kapelanu Sebastijanu Mihoviću i glazbeniku Balintu Horvatu (o kojemu je govorio njegov otac Stjepan). Na kraju se razgovaralo o raznim temama objavljenima u kalendaru.

Beta

Bože moj, Bože moj...

U organizaciji Hrvatske referature Pečuške biskupije i Hrvatske samouprave Pogana te uz pomoć vjeroučiteljice u pečuškoj školi Miroslava Krleže Ágnes Tomola upriličeno je korizmeno druženje u Poganu. Već drugu godinu zaredom nastavnica Tomola uvježbava s učenicima 8. razreda prikaz Muke Gospodina Isusa Krista. Ove su godine učenici 8. razreda izveli Muku Kristovu po Luki ispred crkve u Poganu.

Prikaz Muke Gospodina Isusa Krista

Velečasni Gabrijel Barić

Svetu misu na hrvatskom jeziku služio je voditelj Hrvatske referature Pečuške biskupije, župnik iz Sigeta Gabrijel Barić, uz pjevanje članova hrvatskih zborova iz Pogana i Kukinja.

Velik broj ljudi odazvao se pozivu na svetu misu i prikaz Kristove muke. Kako su i sami stanovnici Pogana rekli, dugo se nije dogodilo da se toliko ljudi okupilo na svetoj misi u njihovu selu. Pogan je selo bez vlastite župe iako ima crkvu. Pripada župi Mišljen, na čijem je čelu župnik Zsolt Czeglány. Mišljenskoj župi pripadaju i druga naselja u kojima žive Hrvati i djeluju hrvatske samouprave. To su, uz grad Mišljen, sela Pogan, Lotar, Šaroš, Udvar, Semelj i Sukit.

Branka Pavić Blažetin

MURSKO SREDIŠĆE – Uoči najvećeg kršćanskog blagdana u Centru za kulturu „Rudar“ u Murskom Središću održan je predivan koncert duhovne glazbe. Naime, 12. travnja Klapa „Dičaki“ i „Židanske zvjezdice“ oduševile su publiku svojim Duhovno-preduskršnim koncertom.

Klapu „Dičaki“ čine gradišćanski Hrvati iz Austrije i Mađarske, a „Židanske zvjezdice“ dolaze iz Hrvatskog Židana. Klapa „Dičaki“ uspješno djeluje od 2015. godine, a dječji ansambl „Židanske zvjezdice“ ove je godine proslavio deset godina postojanja i rada.

Pod vodstvom Andreasa Benčića i Kristine Pantoš izvođači su publici priuštiti sat i pol bogatog i dirljivog glazbenog programa. Ulaz na koncert bio je slobodan, a organizatori su uoči Uskrsa pozvali sve zainteresirane da u velikom broju posjete to duhovno-glazbeno događanje.

ZAGREB – U okviru projekta partnerstva i razmjene učenika zagrebačke VII. gimnazije s Hrvatskim vrtićem, osnovnom školom, gimnazijom i učeničkim domom iz Budimpešte (HOŠIG) tijekom boravka učenika i profesora HOŠIG-a u Zagrebu je održana svečana priredba dviju škola u prostoru VII. gimnazije. Tom prilikom učenici i nastavnici HOŠIG-a bogatim su programom predstavili aktivnosti svoje škole. Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske podupire ovu suradnju kojom se njeguje hrvatski jezik i pridonosi očuvanju hrvatskog nacionalnog identiteta.

Foto: Facebook